

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «07» 12, 2023 р. № 4

Голова НМР Г. ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форм навчання

спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійна програма «Забезпечення внутрішньої безпеки держави правоохоронними органами»

статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» складена на основі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «освітньо-професійної програми «Забезпечення внутрішньої безпеки держави правоохоронними органами» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» затвердженої Вченою радою Університету 30.03.2023, протокол №9.

Укладач:

Л.В. Чупрій, д. політ. н., професор

Гарант освітньо-професійної програми
«Забезпечення внутрішньої безпеки держави
правоохоронними органами»

О.В. Нікітін, д.політ. професор

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою кафедраю психології, педагогіки та суспільних дисциплін, протокол від «1» грудня 2023 р. №7

Завідувач кафедри

І.О. Петухова, к. педагог.н., доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні вченої ради факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «1» грудня 2023 р. №5

Голова вченої ради факультету
соціально-гуманітарних технологій,
спорту та реабілітації

Н.І. Зикун, д.п. з
соц. ком., професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

Л.В. Качур, к.б.п., доцент

Регістраційний №

ЗМІСТ

1. Передмова	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
2.1. Компетентності і результати навчання	7
2.2. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни	7
2.3. Структура навчальної дисципліни	8
2.4. Рейтинг-план	10
3. Програма навчальної дисципліни	14
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	22
5. Засоби діагностики результатів навчання	26
6. Форми та методи поточного та підсумкового контролю	26
7. Рекомендована література	31
8. Лист оформлення та підтвердження робочої програми навчальної дисципліни	32

І. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Філософія» відноситься до навчальних дисциплін циклу гуманітарної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня для освітньо-професійної програми «Забезпечення внутрішньої безпеки держави правоохоронними органами».

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з багатим пластом філософських знань, історією виникнення та розвитку філософії, її ведучими течіями і основними проблемами, котрі завжди мали і мають світоглядну спрямованість; формування і розвиток у студентів теоретичного мислення, здатності творчо, діалектично розглядати явища і процеси навколишньої дійсності, оволодіння методологією пізнання та практичної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни – навчати студентів самостійно орієнтуватись в напіврі філософських напрямків, течій і шкіл; сформувати вміння співвідносити філософські світоглядні ідеї та теорії з практикою суспільного життя, діяльністю класів та соціальних груп, політичних партій, етнічних об'єднань тощо; створити належну теоретичну основу для вільного світоглядного самовизначення кожного особака і її вчинки.

Форми навчання: лекція, семінар.

Формами організації навчання є: успіх організування на семінарських заняттях (проведення дискусій, brainstorming, ділових ігор); проведення колоквиумів (заслуховування доповідей та ін.).

У навчальному процесі дисципліни використовуються наступні **методи та форми навчання:**

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні, практичні; методи: індуктивний та дедуктивний; методи: творчі, проблемно-пошукові; методи: навчання робота під керівництвом та самостійна робота.

2. Методи стимулювання її мотивації навчально-пізнавальної діяльності: метод стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні матеріалу, початки дискусій, аналіз життєвих ситуацій); методи стимулювання обов'язку її відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, захоплення).

3. Методи контролю за ефективністю пізнавально-пізнавальної діяльності: метод усного опитування; індивідуальний контроль; тестові методи.

Програмою курсу передбачено лекційні, семінарські заняття, індивідуально-консультаційна та самостійна робота здобувача вищої освіти.

Методика проведення лекційних занять базується на проблемних, ділових та інших формах навчання, які розвивають індивідуальність здобувача вищої освіти, його емоційну, творчу активність, самостійність мислення, здатність сприймати, інтерпретувати й аналізувати. На лекційних заняттях здобувача вищої освіти об'єднують інформаційно про теоретичні аспекти курсу.

Форми організації занять

Під час лекційних та семінарських занять застосовуються інноваційні інтерактивні методи навчання: тренінги, кейси, круглі столи, конференції, дебати, дискусії, творчі, тестові завдання, ігри (імітаційні, роліви, ділові ігри), мультимедійні технології. Семінарські заняття передбачають розкриття актуальних проблем специфіки та практичного застосування знань із навчальної дисципліни, обговорення дискусійних питань.

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає опанування теоретичного матеріалу з рекомендаційної літератури, аналіз сучасних психологічних досліджень. Певдені у програмі питання для самоконтролю зокликації користуватися здобувачів на вивчення і практичне засвоєння формування здатності узагальнити отримані результати.

Індивідуально-консультаційна робота здобувача вищої освіти передбачає написання доповідей, есе, підготування презентацій.

Об'єктом контролю є діяльність здобувача вищої освіти на семінарських заняттях, а також результативність виконання її самостійної та індивідуальної роботи.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Метаю поточного контролю є перевірка у здобувачів вищої освіти рівня набутих на лекціях, семінарських заняттях та певном самостійного опанування програмного матеріалу відповідних знань та умінь. Поточний контроль здійснюється перевіркованим оцінюванням роботи кожного здобувача вищої освіти. Структура поточного контролю враховує особливості денної, заочної форм навчання.

Максимально можлива оцінка за успішне засвоєння програмного матеріалу дисципліни складає 100 балів.

У поточному контролі знань здобувачів вищої освіти із дисципліни «Історія України: європейський вимір» оцінюванню підлягають наступні *обов'язкові елементи*: системність і активність роботи на семінарських заняттях (у т. ч. і робота в малих групах); виконання модульних завдань.

Формою підсумкового контролю знань для денної та заочної форми навчання є екзамен.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС	Обов'язкова	
Змістових модулів	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин	1-й	1-й
	2-й	2-й
	Семестр	
	24 год.	4 год.
	Лекції	
	20 год.	2 год.
	Семінари	
	44 год.	82 год.
	Самостійна робота	
	2 год.	2 год.
	Індивідуальна консультаційна робота:	
	Форма семестрового контролю: екзамен	

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійної програми «Забезпечення внутрішньої безпеки держави правоохоронними органами»

Компетентності

- ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК7. Здатність долати труднощі в новій ситуації.
- ЗК11. Здатність оцінювати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного вливання та ведення здорового способу життя.
- СК4. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.
- СК10. Здатність визначати належні та прикриті для юридичного аналізу факти.

Результати навчання

- РН2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.
- РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки

2.2. ПЕРЕПРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Супутніми для вивчення цієї дисципліни є: «Історія України: європейський вимір», «Теорія держави і права», «Основи психології в правоохоронній діяльності»
Постреквізити: «Політологія», «Адміністративне процесуальне право України»

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

№ п.п.	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінарські заняття (год.)	Інд.-консультаційна робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I – 1,52 залікових кредита (46 год.)						
ЗМ 1 (Темі 1-6) ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ						
Т.1	Сутність філософії та її розуміння сучасністю	2	2	-	4	8
Т.2	Антична філософія	2	2	-	4	8
Т.3	Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	2	-	-	4	6
Т.4	Філософія Нового Часу і Просвітництва	2	-	-	4	6
Т.5	Класична німецька філософія	2	2	-	4	8
Т.6	Українська філософія	2	2	2	4	10
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття 40 хв.)						
Всього по модулю:		12	8	2	24	46
МОДУЛЬ II – 1,48 залікових кредита (44 год.)						
ЗМ 2 (Т. 7-12) ТЕОРЕТИЧНА ФІЛОСОФІЯ						
Т.7	Філософія буття	2	2	-	4	8
Т.8	Філософія свідомості	2	2	-	4	8
Т.9	Філософія пізнання	2	2	-	3	7
Т.10	Філософія моралі	2	2	-	3	7
Т.11	Філософія людини	2	2	-	3	7
Т.12	Філософія історії	2	2	-	3	7
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття 40 хв.)						
Всього по модулю:		12	12	-	20	44
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу:		24	20	2	44	90

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»
(заочна форма навчання)

№ п/п	Змістові модулі	Лекції (год.)	Семінарські заняття (год.)	Кількість годин		
				Інд.-консультац. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I – 1,5 залікових кредита (45 год.)						
ЗМ 1 (Темі 1-6) ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ						
Г.1	Сутність філософії та її роль у суспільстві	2	1		7	10
Г.2	Антична філософія				7	7
Г.3	Філософія Середньовіччя та епохи Відродження				7	7
Г.4	Філософія Нового Часу і Просвітництва				7	7
Г.5	Класична німецька філософія				7	7
Г.6	Українська філософія			2	5	7
Всього по модулю:		2	1	2	40	45
МОДУЛЬ II – 1,5 залікових кредита (45 год.)						
ЗМ 2 (Т. 7-12) ТЕОРЕТИЧНА ФІЛОСОФІЯ						
Г.7	Філософія духа		1		7	8
Г.8	Філософія свідомості				7	7
Г.9	Філософія пізнання				7	7
Г.10	Філософія цінності				7	7
Г.11	Філософія цінностей				7	7
Г.12	Філософія історії	2			7	9
Форма контролю: модульна-контрольна робота (за рахунок семінарського заняття)					40 хв.)	
Всього по модулю:		2	1		42	45
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу:		4	2	2	82	90

2.4. РЕЦІПІНІ ПЛАНИ
(денна форма навчання)

Години	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота, самостійна робота зобов'язана, контрольні зусилля, індивідуальні тести, індивідуальні роботи)	Результати навчання	Загальні оцінки (кількість балів)
Модуль 1.				
2	Т.1. Сутність філософії і її ролі у суспільстві	Лекція	Визначити понятійні та методологічні засади Філософії	0
2		Семінар	РН2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. РН4. Формувати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	3
4		Самостійна робота		0
2		Лекція	Визначити сутність античної філософії	0
2	Т.2. Антична філософія	Семінар	РН2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. РН4. Формувати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	3
4		Самостійна робота		0
2	Т.3. Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	Лекція	Засвоїти особливості філософії Середньовіччя та епохи Відродження	0
4		Семінар. Самостійна робота	РН2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. РН4. Формувати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0
2	Т.4. Філософія Нового Часу і Просвітництва	Лекція	Засвоїти особливості розвитку філософії Нового часу	0
4		Семінар. Самостійна робота	РН2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. РН4. Формувати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0
2	Т.5. Кішеницька німецька філософія	Лекція	Засвоїти особливості розвитку німецької філософії	0
2		Семінар	РН2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. РН4. Формувати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	3
4		Самостійна робота		0
2	Т.6. Українська філософія	Лекція	Визначити характеристику української філософії	0
2		Семінар	РН2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.	3
4		Самостійна робота		0
2				

		Індивідуально-колекційна робота	Р114. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	3
		Проміжний модульний контроль 1		6
		Усього за модулем 1		21
2		Модуль 2		
2	1.7. Філософія буття	Лекція Семинар Самостійна робота	Визначити характеристику філософії буття Р112. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. Р114. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0 3 0
2	4.8. Філософія свідомості	Лекція Семинар Самостійна робота	визначити основні засади філософії свідомості Р112. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. Р114. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0 3 0
2	1.9. Філософія інтелекту	Лекція Семинар Самостійна робота	визначити особливості філософії інтелекту Р112. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. Р114. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0 3 0
2	1.10. Філософія людини	Лекція Семинар Самостійна робота	Визначити суттєві засади філософії людини Р112. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. Р114. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0 3 0
2	1.11. Філософія цінностей	Лекція Семинар Самостійна робота	визначити основи розвитку філософії цінностей Р112. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. Р114. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0 3 0
2	1.12. Філософія історії	Лекція Семинар Самостійна робота	визначити основи філософії історії Р112. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. Р114. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0 3 0
		Проміжний модульний контроль 2		6
		Індивідуальний тестовий контроль на платформі дистанційного навчання ДІТУ МООНІІ		5
		Усього за модулем 2		29
		Форма підсумкового контролю - екзамен		50
		Усього за курсом		100

РЕЙТИНГ ПЕРАП
(заочна форма навчання)

Година	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота, самостійна робота, добувача, контрольний захід, ілюстративне тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
Модуль 1				
2	1.1 Сучасна філософія та роль у сучасності	Лекція	Визначити понятійні та методологічні засади Філософії	0
1	1.2 Антична філософія	Семінар	PH4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	3
7		Самостійна робота		0
0	1.3 Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	Лекція	Визначити сутність античної філософії	0
0		Семінар	PH2. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.	0
7	1.4 Філософія Нового часу	Самостійна робота	PH4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0
0		Лекція	Засвоїти особливості філософії Середньовіччя та епохи Відродження	0
0	1.5 Філософія Просвітництва	Семінар	PH4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0
7		Самостійна робота	PH2. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.	0
0	1.6 Українська філософія	Лекція	PH4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0
0		Семінар	Засвоїти особливості розвитку німецької філософії	0
0	1.7 Фізична філософія	Самостійна робота	PH2. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.	0
7		Самостійна робота	PH4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0
0	Усього за модулем 1	Індивідуально-консультаційна робота	PH4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	0
0		Самостійна робота		10
Модуль 2				
0	2.7 Фізична філософія	Лекція	Визначити характеристику філософії	0
1		Семінар	PH2. Організувати культурний діалог	3

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМ. 4 (С. 1-7): ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ

Т. 1: Сутність філософії та її роль в суспільстві

План лекційного заняття:

1. Світогляд його структура та роль в життєдіяльності людини.
2. Міфологія та релігія як історичні типи світогляду.
3. Наукова картина світу. Структура наук.
4. Специфіка філософського освоєння світу.
5. Методи та функції філософії.

План семінарського заняття:

Специфіка філософського освоєння світу

1. Поняття світогляду.
2. Світогляд і філософія.
3. Головні проблеми та структура філософського знання.
4. Специфіка і характерні риси філософського знання.
5. Методи та функції філософії.

Питання для самостійної роботи:

1. Предмет філософії. Історичний характер предмету філософії.
2. Філософія як наука та мудрість. Хто з філософів відстоював погляд на філософію як на мудрість та стриму науку?
3. Структура наук. Відмінності між математично-природничими науками («науками про природу») та соціально-гуманітарними науками («науками про дух»).
4. Проблема взаємодії філософії з наукою та теологією.
5. Роль філософії в житті людини і суспільства.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте порівняльну характеристику міфології та філософії.
2. Коли і як виникла філософія? Назвіть передумови появи філософського мислення.
3. Доведіть, чому філософія є методологією наукового знання.
4. Назвіть основні філософські категорії.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4].

Додаткові: [6, 7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [15].

Міжнародні зв'язки: [17].

Т. 2: Антична філософія

Світогляд античної філософії, як спроби побудувати раціоналістичну картину світу, в якій відбувся перехід від «міфу до логосу». Основні риси, течії та представники античної філософії. Філософські ідеї Сократа, Платона та Аристотеля. Особливості етичних вчень еліністичних мислителів.

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика Античного світогляду і філософії.
2. Дослідницький період античної філософії.
3. Класичні течії античної філософії (Сократ, Платон, Аристотель).
4. Характерні риси еліністичної філософії.

План семінарського заняття:

Філософія античного світу

1. Моральні та догматичні проблематика філософії Сократа.
2. Вчення про єдиність ітінання і людину та суспільство у Платона.
3. Вчення Аристотеля про форми, класифікацію наук, етику та державу.
4. Сцицизм, епікуреїзм та неоплатонізм як напрями єдиністичної філософії.

Питання для самоїтійної роботи:

1. Натурфілософські концепції перших філософів.
2. Розкриття філософії піфагореїзму.
3. Основи вчення філософії Парменіда.
4. Філософські аргументи.
5. Філософське вчення софістів.
6. Філософський спосіб життя кішків та скептиків.

Питання для самоконтролю:

1. У чому зміст філософії Піфагора, воля асуальність ідеального життя?
2. Що спільного в єдиному ідеалі стоїків, епікуреїстів і скептиків?
3. Спільним яким філософським вченням є неоплатонізм?
4. Які впливи вчення Сциного згідно з Платіном?

Рекомендовані літературні джерела:

- Основні: [3, 7, 3, 4, 5].
 Допоміжні: [6, 7].
 Інформаційні ресурси Інтернет: [16].
 Міжнародні видання: [18].

Р. 3: Філософія Середньовіччя та епохи Відродження

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика Середньовічного світогляду і філософії.
2. Особливості єдиної представники єдиної та єдиної патристики.
3. Схоластика і естетика: Проблема універсальності у Середньовічній філософії.
4. Власне мовлення віри і розуму, філософії та теології у Фоми Аквінського.
5. Філософське іде Відродження.

План семінарського заняття:

Філософія Середньовіччя та епохи Відродження

1. Біблія та догматична філософія як джерела християнської думки.
2. Філософія єдиної та єдиної патристики.
3. Сторони філософії Фоми Аквінського та її критики в епоху Відродження.
4. Середньовічній Ренесансний концепції світу і людини.

Питання для самоїтійної роботи:

1. Поняття християнських догматів.
2. Поняття єдиної універсальності номіналістичної та реалістичної.
3. Поняття єдиної Бога в єдиному Фоми Аквінського.
4. Космологічні ідеї М. Коперника, Д. Бруно, П. Кейлера та Г. Галілея.
5. Реформація і філософія М. Лютера та християнський гуманізм.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає новаторство Августина в питаннях трактування проблеми «часу»?
2. В чому полягає «онтологічний доказ» існування Бога Ансельма Кентерберійського?
3. Хто такі гуманісти? Чому в епоху Відродження вони критикують схоластику?
4. В чому суть Реформації та Контрреформації?
5. Чи була Відродження за межами Європи?

6. Чи зберегла своє актуальність середньовісна філософія?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 4, 5].

Додоміжки [6, 7, 8, 9].

Інформаційні ресурси Інтернет [15, 16].

Міжнародні видання [17].

Т. 4: Філософія Нового Часу і Просвітництва

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика філософії Нового часу: школи, представники, ідеї.
2. Різниця зв'язаної та розривної та позитивно-правовий принципи.
3. Рационалізм як епістемологічний підхід та напрямок метафізики.
4. Філософсько-правові ідеї Просвітництва.

План семінарського заняття:

Філософія Нового часу і Просвітництва

1. Особливості наукової філософії XVI-XVIII ст.
2. Основні напрями філософії Нового часу: раціоналізм та емпіризм.
3. Філософія Просвітництва та французького матеріалізму XVIII ст.

Нитання для самостійної роботи

1. Рационалістичні ідеї Р. Декарта: Б. Спінози та Г. Лейбніца.
2. Емпіризм Д. Локка.
3. Суб'єктивізм ідеалізм про можливість пізнання світу.
4. Концепція державної влади в філософії Нового Часу.
5. Філософські ідеї романтизму.

Нитання для самоконтролю:

1. Покажіть позитивний аспект раціоналістичної методології. В чому полягає її обмеженість?
2. Як саме англійський емпіризм сам себе заперечив?
3. В чому полягає протиріччя результатів розвідок суб'єктивістичних ідеалістів?
4. Значення правових теорій просвітників для сучасної теорії права.
5. Чи вдалося просвітникам подолати релігію?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3].

Додоміжки [6, 7].

Інформаційні ресурси Інтернет [16].

Т. 5: Класична німецька філософія

План лекційного заняття:

1. Характерні особливості Німецької Класичної філософії.
2. Епохобудівні та епістемологічні погляди І. Канта.
3. Діалектика суб'єкту П. Фіхте та натурфілософія Ф. Шеллінга.
4. Діалектичний метод та система об'єктивного ідеалізму Г. Гегеля.

План семінарського заняття:

Німецька класична філософія

1. Трансцендентна метафілософія І. Канта.
2. Наука і етика П. Фіхте.
3. Філософія Ф. Шеллінга.
4. Ідеалістична теорія діалектики Г. Гегеля.

Питання для самостійної роботи:

1. Голубий особливості етики та естетики Канта.
2. Рух ініціатива культурного та історичного прогресу згідно з Кантом.
3. Основні вимоги до нових цінностей Шеллінга та Фіхте.
4. Висні форми культури та сучасності за Гегелем.
5. Особливості філософської системи Л. Фейєрбаха.

Питання для самоконтролю:

1. В чому полягає «контриканський переворот» І. Канта в філософії?
2. Які сутовні властивості людини в плані І. Канта?
3. Що та «санкційний розум»? Назвіть чотири джерела розуму.
4. Поясність когнітивного гуманізму Л. Фейєрбаха.
5. Який доказ існування Бога робітє Кант в своїй естетиці?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5].

Допоміжні: [6].

Інформаційні ресурси Інтернет: [16].

Т. 6: Українська філософія

План лекційного заняття:

1. Характеристика української філософії: періоди, представники, особливості.
2. Філософія Києво-Могилянської доби.
3. Філософська концепція Григорія Сковороди.

План семінарського заняття:

Українська філософія

1. Григорій Сковорода як засновник української класичної філософії.
2. Філософія Гриньківщини та романтизму в Україні.
3. Філософія української національної ідеї.

Питання для самостійної роботи:

1. Філософія Григорія Сковороди та Сократа: паралелі та протилежності.
2. В чому головне завдання філософії за Г. Сковородою?
3. Чи актуальні ідеї сучасної України: корупціонізм?
4. Яка національна ідея потрібна сучасній Україні?
5. Як з'явилися російськомовної киевсько-екзистенціально-філософської школи початку ХХ ст. (М. Бердяєв, Л. Шестов, В. Зенковський).
6. Романтично-екзистенціальна спрямованість характерна для творчості Лесі Українки. Проаналізуйте у цьому аспекті один з найвідоміших драматичних творів «Лісова пісня».
7. Відомим українським мислителем, політичним діячем В. Винниченком був прихильником соціалістичних ідей, але в одному його виступі з марксизмом, але різко розходився з ним у стосунках національного питання. У чому ці розбіжності?
8. Чому філософ М. Бердяєв називається «філософією свободи»? У чому принципова протилежність поглядів К. Маркса та М. Бердяєва щодо питання про існуєть комунізму?

План індивідуально-консультативної роботи:

1. Українська філософська думка X-XIV ст.
2. Духовні зміни в реформаційній ідеї філософської думки України XV-XVII ст.
3. Філософські вчення представників Києво-Могилянської Академії.
4. Український романтизм: Л. Шевченка та П. Юркевича.
5. Національна філософія М. Драгоманова, І. Франка, Д. Донцова, В. Липинського.
6. Філософсько-естетичні погляди Лесі Українки.

7. Філософські ідеї Дмитра Чижевського.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть характерні риси української філософії.
2. Хто з українських філософів розвивав ідеї «філософії серця»?
3. Філософсько-естетичні погляди Т. Сковороди.
4. Філософські ідеї Дмитра Чижевського.
5. Назвіть українських філософів другої пол. ХХ-пол. ХХІ ст.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 3, 4].
Додоміжні: [7, 10, 13].
Інформаційні ресурси Інтернет: [15].

ЗМ. 2 (Т. 7-12): ТЕОРЕТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

Т. 7: Філософія буття

План лекційного заняття:

1. Онтологічна проблематика в філософії.
2. Діалектика основних форм буття.
3. Філософське поняття «світу».
4. Сніг, матерія, руху, простору і часу.

План семінарського заняття:

Філософський зміст проблеми буття

1. Філософське розуміння буття. Основи підходу до проблеми буття.
2. Матеріальне буття та його форми: субстанційний та реляційний підходи.
3. Основні категорії онтології: сутність-явище, простір-часу, причина-наслідок.
4. Основні сфери буття світу.

Питання для самостійної роботи:

1. Проблема суб'єктивності в історії філософії.
2. Особливості суб'єктивної матеріальності за класичної концепції буття.
3. Категорії в історії філософії.
4. Культурно-історичний час і простір.

Питання для самоконтролю:

1. Чи бачите Ви різницю між поняттями «буття», «дійсність», «реальність»?
2. В чому Ви бачите ідею Велікого світу (Всесвіту) і малих світів (соціального, психічного, духовного, фізичного)?
3. Яким чином буття осознане? Чи можливі об'єктивні погляди на світ?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 4, 5].
Додоміжні: [7, 9, 10, 12].
Інформаційні ресурси Інтернет: [16].
Міжнародні видання: [18].

Т. 8: Філософія свідомості

План лекційного заняття:

1. Філософське розуміння феномену свідомості.
2. Проблема відношення свідомості.
3. Властивості свідомості та її структура.
4. Самосвідомість людини.

План семінарського заняття:
Проблема свідомості в філософії

1. Основні філософські підходи та концепції свідомості.
2. Біологічні, психологічні та соціальні чинники виникнення і розвитку свідомості.
3. Свідомість і форми психічної діяльності. Пейзажі та ідеальне.
4. Структура свідомості: композиційні та рівневі впливи.
5. Свідомість як культурно-історичний феномен. Свідомість як ділом, культурою та суспільством.

Питання для самостійної роботи:

1. Основні акти свідомості та форми свідомості.
2. Самосвідомість та її функції. Проблема «Я».
3. Чи є свідомість взаємодією свідомості і мови?
4. Чи є свідомість у тварин? Чому?

Питання для самоконтролю:

1. Що означає функціонування про те, що свідомість не лише відображає світ, але й створює його?
2. Суспільна свідомість та її структура.
3. Проаналізуйте роль мови як індивідуальної та суспільної свідомості.
4. Розкажіть про відповідні поняття: «дух», «душа», «психіка», «свідомість».

Рекомендовані літературні джерела:

- Основи [1].
Допоміжні [6, 7, 9, 11, 12].
Інформаційні ресурси Інтернет [16].

Т. 9: Філософія пізнання

План лекційного заняття:

1. Пізнання як предмет філософського аналізу.
2. Різні форми пізнання.
3. Проблема теорії філософії та науки.
4. Феномен науки: місце дестоту наукового пізнання.

План семінарського заняття:

Сутність і структура пізнавального процесу

1. Природа та структура пізнавального процесу. Означення, рівні, цілі, зміст, основні підходи та концепції пізнання.
2. Взаємодія між раціонального та інтуїтивного пізнання. Види пізнання.
3. Проблема методу: відношення істини в філософії.
4. Феномен науки: сутність, структура, специфіка.
5. Методи наукового пізнання.

Питання для самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте специфіку гуманітарного знання.
2. Порівняйте специфіку наукового та філософського методу пізнання.
3. Творчість та інтуїтивність: філософські аспекти взаємодії.
4. Об'єктивність істини: історична традиція. Проблема істини в філософії, науці та релігії.
5. Критерії, цінності та поступок класична наука.

Питання для самоконтролю:

1. Наведіть приклади раціонального і інтуїтивного, в пізнанні.
2. Назвіть особливості наукового, морального, художнього пізнання.
3. Чи можна вважати істини використаними в науці, релігії, філософії?

4. Пояснить як в історичному знанні розрізняються абсолютні та відносні моменти?
5. Порівняйте ідеї та парадигми класичної, неокласичної та постнеокласичної науки.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3].
 Допоміжні: [6, 7, 4, 5, 12].
 Інформаційні ресурси Інтернет: [14, 15].
 Міжнародні видання: [48].

Т. 10: Філософія людини

План лекційного заняття:

1. Основні підходи до проблеми людини.
2. Сутність власності людини, людська сутність та екзистенція.
3. Взаємодія фізичного, соціального і духовного в людині.
4. Співвідношення понять людина, індивід, індивідуальність, особистість.

План семінарського заняття:

Проблема людини в філософії

1. Проблема людини в історії філософії: парадигмальні підходи.
2. Теорія походження людини у світ «антропологічного привиду».
3. Бюрократизм, релігія та соціалізм в людині: складна сутність особистості.
4. Взаємодія свободи та необхідності в житті людини.

Питання для самостійної роботи:

1. Роль культури та суспільства в становленні людини.
2. Сутність теорії еволюції: еволюція гомінідає роду людини.
3. Власність людського істинування.
4. Ідентичність та індивідуальність: аспекти взаємодії.
5. Релігійні та філософські підходи до розуміння прагнень людини.

Питання для самоконтролю:

1. Які принципи свободи людини Ви знаєте?
2. Як співвідносяться в людині її «сутність» та «екзистенція»?
3. Охарактеризуйте свободу, як історичні властивості людини.
4. Поясніть сутність «привидного походження» людини.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 22, 3, 4, 5].
 Допоміжні: [6, 7, 9, 10, 11, 12].
 Інформаційні ресурси Інтернет: [14, 15, 16].
 Міжнародні видання: [47].

Т. 11: Філософія цінностей

План лекційного заняття:

1. Аксіологія як розмова про цінності.
2. Типи філософських концепцій цінностей.
2. Класифікація суспільних цінностей.

План семінарського заняття:

Філософія цінностей

1. Принципи та методологія цінностей.
2. Функції цінностей в суспільстві.
3. Істинні цінності.

4. Проблема сенсу життя: Стратегія її вирішення:

Питання для самоїстинної роботи:

1. Аксіологія в структурі філософських дисциплін.
2. Завдяки чому цінності виконують інтегративну функцію в суспільстві?
3. Пояснити взаємні відношення понять: ідеал та ідол, цінність та ціна.

Питання для самоконтролю:

1. Особливості предмету аксіології як філософської дисципліни.
2. Завдяки чому цінності виконують інтегративну функцію в суспільстві?
3. Покажи, як цінності проявляються в акції бджілки.
4. Чи присутня бджілка в істині?
5. Проблема христових цінностей.

Рекомендовані літературні джерела:

Основи: [1, 2, 3, 4, 5].
Додатково: [6, 7, 8, 9, 10, 11].
Інформаційні ресурси Інтернет: [14, 15].
Міжнародні видання: [8].

Т. 12: Філософія історії

План лекційного заняття:

1. Поняття і предмет філософії історії.
2. Основи концепції історичної філософії.
3. Проблема спрямованості історичного процесу.

План семінарського заняття:

Філософський аналіз історії

1. Філософський аналіз історичного процесу.
2. Культурні предмети історії.
3. Періодизація історичної історії. Лійницька та пеліпійська теорії розвитку історії.
4. Філософський феномен «кінця історії».

Питання для самоїстинної роботи:

1. Історична наука як умістєство «думачення минулого».
2. Діалектика суспільства, культури та історії. Історична доля.
3. Проблема сенсу історії.
4. Майбутнє людства як філософська проблема.

Питання для самоконтролю:

1. Назви основних напрямків філософії історії Г. Агєєва.
2. Проаналізуйте соціалістичну концепцію історії К. Маркса.
3. Цивілізаційне розуміння історії А. Тойнбі. О. Шпенгєра.
4. Концепція заходу в культурі Й. Хейзинга.
5. Розуміє обєктивність історії.

Рекомендовані літературні джерела:

Основи: [1, 2, 3, 4, 5].
Додатково: [6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].
Інформаційні ресурси Інтернет: [14, 16].
Міжнародні видання: [17, 19].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Заданням розподіт балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, є чотири обов'язкові комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

для денної та заочної форм навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
Максимальний бал відповісти до розподіту балів на одне заняття – 5 балів	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усіх виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Мінімальний бал відповісти до розподіту балів на одне заняття – 1 бал	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усіх виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань. Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі. Контрольні роботи оцінюються від 0 до 6 балів для денної форми навчання та від 0-10 балів для заочної форми навчання.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи №1 та №2

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання	
	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Теоретичні питання	3	7
Тестовий блок	3	3
Всього	6	10

Шкала оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповідь на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, повільним, вичерпним обґрунтував свої думки та зробив загальні підсумки.	3	6-7
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не виставлено повільних обґрунтувань, допускалися при цьому окремі неточні неточності та незначні помилки.	2	3-5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування; підсумків), у відповідях припускає неточності та помилки або відповівь дана лише на	1	1-2

окремі питання.

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповів на питання відсутні

0

0

Шкала оцінювання тестового блоку для денної та заочної форми навчання

Критерії оцінювання

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використав для цього наукову літературу та власну думку.

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використував для цього наукову літературу та власну думку.

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначені.

Робота відсутня

Кількість балів

3

2

1

0

Критерії оцінювання індивідуально-консультативної роботи (есе)

У робочій формі зазначається назва індивідуального завдання, його обсяг, структура, коротка характеристика змісту, вимог до виконання та оцінювання.

Індивідуальна робота виконується студентами у формі есе й оцінюється від 0 до 3 (9 заочка) балів. Есе має обсяг до 5 сторінок друкованого тексту А 4. Воно повинно мати наступну структуру: вступ, основна частина, що через обсяг власний аналіз актуальної проблеми, висновки.

Шкала оцінювання індивідуально-консультативної роботи

Критерії оцінювання есе

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив тему і продумано створив змістовність, міцелення та власну оригінальну думку.

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який частково розкрив зміст теми, не продемонстрував самостійності у взятті думки, не критично використав і не зазначив джерела.

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність питання.

Кількість балів

заочна

денна

9

3

4

2

2

1

Виконання самостійної роботи для денної форми навчання, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі запитаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Шкала оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти для заочної форми навчання

Кількість балів

Критерії оцінювання

10-11 Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано викладає його зміст під час усних висловів та письмових відповідей.

8-9 Здобувач вищої освіти в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, вільно використовує при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

5-7 Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом.

3-4 Здобувач поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних висловів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішує меншесть тестових завдань.

2

1.2. Не вміє працювати з навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

0. Завдання не виконано

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів).

Критерії успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену. Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою СКТС здійснюється в порядку, наведеному нижче.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критеріями оцінювання

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою СКТС здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	СКТС	Категорія оцінки СКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання без допомоги викладача, знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використувати здобуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свою точку самостійно розкриває властивості об'єкта та нахили.	Високий (творчий)	відмінно	
80-89	B	добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розуміє, виражає і задає у стандартних ситуаціях, самостійно вирішує повільно, домілює, кмітливість яких незначна.	Достатній (конструктивно-варіативний)		зараховано
70-79	C	задовільно	Здобувач вищої освіти вміє з'єднати теоретичні знання, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		добре	
60-69	D	незадовільно	Здобувач вищої освіти відворює інформацію, яку отримав на лекції, не	Середній (незадовільно)		

			оду частину теоретичного матеріалу, викликає знання і розуміння основних фактів. З допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки. Серед яких є значна кількість суттєвих.	продуктивний)		
50-59	F	добре	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, відомому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-49	TX	не задовільно	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, не становить певної частини навчального матеріалу.			
		не задовільно		Низький (рецензивно-продуктивний)	не задовільно	не зараховано
0-34	F	не задовільно	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і створення окремих фактів, елементів, фактів.			
		не задовільно				

Переведення оцінок 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою СКТС здійснюється в такому порядку:

Сума балів з 100-бальної шкалової оцінки	Категорія оцінки СКТС	Значення оцінки СКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	Залік
				І-екзамен диференційований залік	
45-50	V	відмінно	Високий (творчий)	відмінно	
40-44	IV	дуже добре	Достатній (кофактив-варіативний)	добре	
35-39	III	добре			зараховано
30-34	II	задовільно	Середній (репродуктивний)	задовільно	
25-29	I	достатньо			
17-24	X	не задовільно з можливістю повторного складання	Низький (рецензивно-продуктивний)	не задовільно	не зараховано
0-16	F	не задовільно без можливості повторного складання			

Результати складання іспитів оцінюються за чотирибальною шкалою («дуже», «добре», «задовільно», «незадовільно») і злітаються за двообальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться у відомість об'єкту успішності здобувача вищої освіти, запискову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (серед «задовільно», «незадовільно»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та метою їхньої демонстрації результатів навчання можуть бути:

- іспити;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- сесі;
- комп'ютерне тестування на платформі ДІПУ МОСРДІ;
- презентації результатів виконання завдань та досліджень.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Філософія» є модульна контрольна робота за окремою частиною навчальної дисципліни (модулем). Формою підсумкового контролю знань студентів є іспити, які передбачає оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за декількома темами.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ №1:

1. Світло дня, його структура (світлопроникність, світлопроникність, світлорозуміння) та роль в життєвості людини.
2. Міфологія і релігія як історичні типи світогляду.
3. Предмет філософії (світ, людина, культура, Бог). Зміна предмету філософії в процесі історичного розвитку.
4. Специфіка філософського знання (на відміну від науки та релігії).
5. Структура філософського знання (онтологія, гносеологія, методологія, аксіологія) та його основні проблеми.
6. Функції (світглядна, критична, методологічна) та методи (індуктивний, трансперсональний, феноменологічний, герменевтичний) філософії.
7. Філософія як мудрість та наука, образ життя та система знань.
8. Наука як спеціалізована форма пізнання і вид діяльності.
9. «Науки про природу» (точні, природничі) та «науки про дух» (гуманітарні, суспільні).
10. Демократичний період античної філософії.
11. Методика та логічна проблематика філософії Сократа.
12. Філософія Платона і аксіологія, гносеологія.
13. Філософія Аристотеля і аксіологія, гносеологія.
14. Епістемологія філософії (стоїцизм, епікурейзм, скептицизм).
15. Стан розвитку та загальні характеристики середньовічного світогляду та філософії.
16. Середньовічна патристика (Вл. Августин Августин, східні отці церкви).
17. Середньовічна схоластика (проблема універсалії).
18. Відродження, філософія та теологія Фоми Аквінського.
19. Світоглядні риси, представники і періоди розвитку філософії Відродження.
20. Образ людини та Веселу філософії Ренесансу.
21. Західна характеристика філософії Нового часу, школи, представники, ідеї.
22. Емпіризм як науковий та водночас правовий прийом (Ф. Бекон, Т. Гоббс та Д. Локк).
23. Рационалізм як науковий підхід та напрямок метафізики (Р. Декарт, Б. Спіноза і Г. Лейбніц).
24. Схоластика ідеї про можливість ліквідації світу та людини (Д. Юм та Д. Берк).

25. Концепції «природного права», «свободи в договорі», «громадянського суспільства» та «правової держави» в філософії французького Просвітництва (Ж. Ж. Руссо, Ш. Монтеск'є).
26. Характерні особливості Німецької Класичної філософії (Фіхте, Шеллінг, Гегель).
27. Епістемологічні та етичні погляди Е. Канта.
28. Напрямки, тенденції та представники сучасної некласичної філософії XIX–XX ст.
29. Ідеї та напрями філософії прагматизму, позитивізму та неопозитивізму.
30. Марксізм і його історичні тенденції в ленінізмі та лівому марксізмі.
31. Класичний психоаналіз З. Фрейда і неофрейдизм К. Юнга та Е. Фромма про будову психіки та природу людини.
32. Релігійний та атеїстичний екзистенціалізм про сенс існування людини.
33. Сучасна феноменологія та герменевтика.
34. Загальні особливості філософії постмодернізму.
35. Особливості української філософії XIV–XVIII ст. Києво-Могилянська академія.
36. «Філософія серія», самонизання, вчення про три світи у Григорія Сковороди.
37. Філософія української національної еліти (М. Драгоманов, І. Франко, Л. Доштов, В. Липицький).

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ №2

1. Проблема істини: властивості та функції.
2. Концепції істини в філософії: Об'єктивна істина та історична правда.
3. Істина в філософії, правда та реальність.
4. Основні закони, принципи та категорії діалектики. Альтернативні діалектики.
5. Проблема буття та сущого у філософії. Концепції буття.
6. Поняття сущості, атрибутив та акциденції. Реальне та ідеальне буття.
7. Філософське поняття світу. Субстанційні та несубстанційні моделі світу.
8. Категорії буття (зв'язок, розвиток, закон, сутність-явище, причина-наслідок, кількість-якість, час-форма-місце, форма-зміст, явище-сутність, тожданість-відмінність, випадковість-необхідність).
9. Матерія як філософська категорія. Структурні рівні матерії (мікроелементарний, ядерний, атомарний, молекулярний, клітинний, макроекологічний, органічний, космічний).
10. Сутність матерії, руху, простору і часу як форм матерії.
11. Культурно-історичний та соціально-історичний час і простір.
12. Свідомість як філософська категорія: культурний і суспільний феномен.
13. Фактори впливу передумов та соціальні умови виникнення і розвитку свідомості.
14. Властивості свідомості (ідеальність, інтенційальність, творчість, вербальність, символізм).
15. Природа психіки. Свідомість і форми психічної діяльності: мислення, емоції, воля, пам'ять. Психічне та істотне.
16. Структури свідомості: її когнітивні (знання: істинності, потреби, програми) та рівневий (свідоме, підсвідоме, надсвідоме) явище.
17. Мовознавчий аспект свідомості і мови.
18. Свідомість і емоційна діяльність людини.
19. Форми суспільної свідомості (політична, правова, моральна, естетична, релігійна).
20. Проблема людини та специфіка її існування в філософії (субстанціоналістська та екзистенціальна концепції).
21. Філософські виміри трактування психологічних проблем поведінки людини (натуралістичний та суспільно-раціоналістичний підходи).
22. Специфіка людської істотності. Людина як сутність та екзистенція.
23. Діалектика біологічного (інстинкти, закономірності психічного «Я», воля, свідомість, несвідоме), соціального (символи, релігій, культурних духовного (мораль, істинності, переконання) в людині. Складна сутність особистості.
24. Співвідношення понять «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».
25. Значення практики та досвіду як основ життєдіяльності суспільства і людини.
26. Діалектика свободи і необхідності в життєдіяльності людини. Роль особи в історії.
27. Філософське поняття мистецтва, функції та форми культури.

28. Культура і цивілізація: розуміння та перспективи їх розвитку. Проблема кризи культури.
29. Класифікація та функції цінностей.
30. Поняття цінностей та їх види (культурні, духовні, соціально-політичні, інформаційні). Проблема справжніх і не справжніх цінностей.
31. Поняття суспільства. Структура суспільства.
32. Поняття суб'єкта суспільного розвитку: рід, плем'я, народ, нація, етнос.
33. Теорії аграрного, індустріального, постіндустріального і деконотропного суспільств.
34. Закони та рушійні сили історії, проблема епох історії, історичний процес.
35. Проблема періодизації історії: формаційний, цивілізаційний підходи.
36. Сучасні глобальні проблеми людства: екологічна, економічна, демографічна тощо.
37. Наука-технічна революція та її соціальні наслідки.
38. Філософія медіа: сутність, принципи та функції.
39. Основні характеристики сучасної медіакультури.
40. Роль медіа у трансформаційних процесах сучасності. Світогляд, його структура (світогляд, світоосвітність, світооруміння) та роль в життєдіяльності людини.
41. Міфологія і релігія як історичні типи світогляду.

ПЕРЕЛІК ЦИТАЛЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Проблема пізнання як предмет філософського аналізу.
2. Структура пізнання (предмет, суб'єкт, об'єкт, процес). Діалектика суб'єкт-об'єктних відношень в процесі пізнання.
3. Поняття наукового пізнання: емпіричний і теоретичний. Чуттєве відчуття, сприйняття, уявлення, уява, емпіричне (спостереження, експеримент, опис), теоретичне (поняття, судження, умовивід, гіпотеза, теорія, концепція, факт) пізнання.
4. Загальнонаукові методи пізнання: аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрація, моделювання, формалізація.
5. Авторитет, нагнення та інтуїція: філософські аспекти проблеми.
6. Проблема етики: власності та функції.
7. Концепції істини в філософії. Суб'єктивна істина та історична правда.
8. Істина в філософії, науці та релігії.
9. Основні закони, принципи та категорії діалектики. Альтернативи діалектики.
10. Проблема буття та сущого в філософії. Концепції буття.
11. Поняття субстанції, атрибутів та акцій істини. Реальне та ідеальне буття.
12. Філософське поняття світу. Субстанційні та несубстанційні моделі світу.
13. Категорії буття (зв'язок, відношок, закон, сутність-явище, причини-наслідок, кількість-якість, частота-ціле, форма-зміст, явище-сутність, тотожність-відмінність, випадковість-необхідність).
14. Фізика як філософська історія: структура речовини матерії (мікроскопічний, ядерний, атомарний, молекулярний, клітинний, макроскопічний, органічний, космічний).
15. Сутність матерії, руху, простору і часу як форм матерії.
16. Будівництво історичний та соціально-історичний час і простір.
17. Свідомість як філософська категорія: культурний і суспільний феномен.
18. Діалектика передумов та соціальні чинники виникнення і розвитку свідомості.
19. Діалектичність свідомості і діяльності: інтенціональність, творчість, вербальність, символізм.
20. Фізика психіки. Свідомість і форми психічної діяльності: мислення, емоції, воля, пам'ять. Психічне та діяльне.
21. Структура свідомості як комплексна (знання, цінності, потреби, програми) та рівнева (свідоме, підсвідоме, надсвідоме) зняття.
22. Свідомість як зв'язок свідомості і мови.
23. Самосвідомість та самонавідання людини.
24. Форми суспільної свідомості (політична, правова, моральна, естетична, релігійна).
25. Проблема людини та самопізнання в філософії (субстанціоналістська та екзистенціальна концепції).

26. Філософські виміри і наукові підходи до проблеми походження людини (натуралістичний та супранатуралістичний підходи).
27. Специфіка людського існування. Людська сутність та екзистенція.
28. Діалектика біологічного (інстинкти, задатки), психічного («Я», воля, свідомість, несвідоме), соціального (символическі речі, культура), духовного (мораль, цінності, переконання) в людині. Складна сутність особистості.
29. Співвідношення понять «людина», «людина» та «індивідуальність», «особистість».
30. Поняття практики та досвіду як основ життєдіяльності суспільства і людини.
31. Діалектика свободи і необхідності в життєдіяльності людини. Роль особи в історії.
32. Філософське поняття, зміст, функції та форми культури.
33. Культура і цивілізація: розуміння та перспективи їх розвитку. Проблема кризи культури.
34. Класифікація та функції цінностей.
35. Поняття цінностей та їх види (бутиєві, духовні, соціально-політичні, інформаційні). Проблема справжніх і не справжніх цінностей.
36. Поняття суспільства. Структура суспільства.
37. Поняття суб'єкта суспільного розвитку: рід, плем'я, народ, народність, нація, етнос.
38. Теорії аграрного, індустріального, постіндустріального і технотронного суспільств.
39. Закони та рушійні сили історії, проблема сенсу історії, історичний процес.
40. Проблема періодизації людської історії: формацийний, цивілізаційний підходи.
41. Сучасні глобальні проблеми людства: екологічна, економічна, демографічна тощо.
42. Науково-технічна революція та її соціальні наслідки.
43. Філософія мена: сутність, функції та функції.
44. Основні характерні риси сучасної ментальності.
45. Роль мена у трансформаційних процесах сучасності. Світогляд його структура (світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння) та роль в життєдіяльності людини.
46. Міфологія і релігія як історичні типи світогляду.
47. Предмет філософії (світ, людина, культура, Бог). Зміна предмету філософії в процесі історичного розвитку.
48. Специфіка філософського знання (як відміну від науки та релігії).
49. Структура філософського знання (онтологія, гносеологія, методологія, аксіологія) та його основні проблемні.
50. Функції (світоглядна, аксіологічна, методологічна) та методи (індуктивний, трансцендентальний, феноменологічний, герменевтичний) філософії.
51. Філософія як мудрість та мистецтво, образ життя та система знань.
52. Наука як спеціалізована діяльність і вид діяльності.
53. «Наука про природу» (фізика, астрономія та «науки про дух» (гуманитарні, суспільні).
54. Досократичний період становлення філософії.
55. Моральна та логічна проблема філософії Сократа.
56. Філософія Платона і його онтологія, гносеологія.
57. Філософія Аристотеля і його онтологія, гносеологія.
58. Еліністична філософія (еклектицизм, епікуреїзм, скептицизм).
59. Етапи розвитку та загальна характеристика середньовічного світогляду та філософії.
60. Середньовічна патрістична філософія (Хреодій Августин, східні отці церкви).
61. Середньовічна схоластика (проблема універсальності).
62. Віра і розум, філософія середньовіччя (Фома Аквінський).
63. Світоглядні риси, предмети, періоди розвитку філософії Відродження.
64. Образ людини та Весесвіт філософії Ренесансу.
65. Загальна характеристика філософії Нового часу: школи, представники, ідеї.
66. Емпіризм як науковий метод і його провідні принципи (Ф. Бекон, Т. Гоббс та Д. Локк).
67. Раціоналізм як науковий метод і напрямки метафізики (Р. Декарт, Б. Спіноза і Г. Лейбніц).
68. Суб'єктивізм і деїстизм: ідея творця світу та людини (Д. Юм та Д. Берклі).
69. Концепції «природного стану», «суспільного договору», «громадянського суспільства» та «правової держави» в філософії французького Просвітництва (Ж.Ж. Руссо, Ш. Монтеск'є).

70. Характерні особливості філософії Класичної філософії (Фіхте, Шеллінг, Гегель).
71. Гносеологічні та етичні аспекти філософії Канта.
72. Напрямки тенденції та тенденції сучасної некласичної філософії XIX–XX ст.
73. Ідеї та напрями філософії позитивізму, позитивізму та неопозитивізму.
74. Марксизм і його історичні інтерпретації в лівому марксизмі.
75. Класичний психоаналіз: Фрейд і психоаналіз К. Юнга та Е. Фромма про будову психіки та природу людини.
76. Релігійні та атеїстичні тенденції екзистенціалізму про сенс існування людини.
77. Сучасна феноменологія та екзистенціалізм.
78. Загальні особливості сфери культури модернізму.
79. Особливості української філософії XIV–XVIII ст. Кієво-Могилянська академія.
80. «Філософія серця», самосвідомість і вчення про три світи у Григорія Сковороди.
81. Філософія української доби романтизму (М. Драгоманов, І. Франко, Д. Донцов, В. Липинський).

КОМЕНТОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білодід Ю. Філософія для вищих навч. закладів. Ю.М. Білодід, К.: Видавничий центр «Арістотель», 2019. – 526 с.
2. Бичко А.К. Філософія. Підручник. А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський. К.: Центр учбової літератури, 2020. – 648 с.
3. Горлач М.І. Основи філософських знань. Підручник. М.І. Горлач, В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, С.М. Тресніт. К.: Центр учбової літератури, 2019. – 1028 с.
4. Губерський Л.В. Філософія. Підручник. Л.В. Губерський, І.Ф. Падольний, В.П. Андрущенко, В.П. Радомитий, В.П. Бондар. К.: Викар, 2021. – 457 с.
5. Данишян О.Г. Основи філософії. Навч. посібник. О.Г. Данишян, В.М. Таряненко. Харків: Право, 2020. – 352 с.

Додаткова:

6. Касьян В.І. Відзнавання. Навч. посібник для екзаменаційних білетів. Навч. посібн. В.І. Касьян. 5-ге вид. К.: Знання, 2021. – 347 с.
7. Кремень В.Г. Філософія. Підручник. В.Г. Кремень, В.В. Гішп. К.: Книги, 2020. – 528 с.
8. Александрова О.В. Філософія Середніх віків та доби Відродження. Підручник. О.В. Александрова. К.: ІНРАПІДІІ, 2019. – 169 с.
9. Бойченко І.В. Філософія. Підручник. І.В. Бойченко. К.: Знання, 2000. – 723 с.
10. Горський В.С. Історія філософської філософії. Курс лекцій. В.С. Горський. 3-тє видання. К.: Наукова думка, 2020. – 286 с.
11. Сроменко А.М. Компаративна історична філософія. Підручник. А.М. Сроменко. К.: Лібра, 2019. – 488 с.
12. Ідея культури: висвітлення історії і сучасності. С.К. Бістрицький, С.В. Пролєси, Р.В. Кобель, Р.В. Зимковен. К.: Альтернатива, 2020. – 292 с.
13. Історія філософії. Українська філософія. Підручник. М.Ф. Тарасенко, М.Ю. Русин, І.В. Бичко та ін. Київ: Либідь, 2019. – 413 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

14. Відеофільм: Філософія. Історія філософії. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=b2aQJ-SH5c>
15. Філософія. Політологія. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-10.html>
16. Філософія: навчальні матеріали. URL: <https://pidruchniki.com/filosofija/>

Міжнародні видання:

17. Fukuyama F. Our Common Future: Consequences of the Biotechnology Revolution. Farrar, Straus and Giroux / E. Fukuyama, ed. New York: Oxford University Press, 2019. – 346 p.
18. Giddens, Anthony. The Constitution of Society. Problems in Social Theory. London: Macmillan, 1984. – 468 p.
19. Рьод В. Шлях філософії в XIX–XX століття. посібник. Вольфганг Рьод; переклад з німецької Верещенського. Київ: Дух і літера, 2019. – 366 с.

8. ЛИСТ ОПОВІЩЕННЯ

ЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

РОЗЯВЛЮЮТЬ І АСХВАДЖУЮТЬ

на засіданні кафедри

Протокол від

20

р. №

Навчальний рік

Дат

кафедри
з ВПД

Номер про
токол

Підпис завідувача
кафедри

Підпис гаран
та ОІІ